

Litteraturnotiser

Danmark

Birkebjerg Andersen, Stefan; Hollmann, Lone: *Avisårbogen 1995: årets begivenheder i ind- og udland*. Odense, Odense Universitetsforlag, 1997, 201 p., ISBN 87-7838-209-2, ISSN 0109-9272.

Årbogen, der fungerer som en indgang til massemediernes dækning af årets begivenheder, indeholder et koncentrat af nyhedsstoffet i dagspresse, radio og TV. Begivenhederne i Danmark og udlandet er registreret dag for dag. Massemediernes omtale af egne forhold er registreret i en selvstændig hovedkategori.

Bondebjerg, Ib (ed.); Andersen, Jesper (ed.); Schepelern, Peter (ed.): *Dansk film 1972-97*. København, Munksgaard/Rosinante, 1997, 474 p., ISBN 87-16-16061-4. Note: Udgivet i anledning af Det Danske Filminstituts 25 års jubilæum.

Fortæller om det moderne gennembrud i dansk film. Bogen går bl.a. tæt på de store instruktører Bille August, Lars von Trier og Nils Malmros, og kommer samtidig rundt om alle de andre instruktører, der tegner denne rige periode i dansk filmkunst inden for såvel spillefilm som tegnefilm, kortfilm og dokumentarfilm. Indeholder følgende artikler: *Dansk film 1972-97: æstetisk fornyelse og internationalisering* (Ib Bondebjerg), *Danske virkelighedsbilleder: realisme på mange måder* (Ib Bondebjerg), *Livet i Danmark:*

dokumentarfilmen (Søren Birkvad), *Den populære kunst: genrefilmen som social seismograf* (Dan Nissen), *Den filmæstetiske avantgarde: fra eksperimentalfilm til videokunst* (Lars Movin), *Filmkultur i børnehøjde: dansk børne- og ungdomsfilm* (Kirsten Drotner), *Dyrebørn og dukkedrenge: animationsfilmen* (Jesper Andersen), *Fra Brønshøj til Hollywood: Bille August og hans film* (Ib Bondebjerg), *Kunstens element: Lars von Triers univers* (Peter Schepelern), *Erfaringens filmiske prisme: Nils Malmros' filmkunst* (Eva Jørholt), *Kærlighedens veje og vildveje: kvindelige instruktører* (Anne Jerslev), *Den store happening: Thorsen-affæren* (Carl Nørrested), *Film skal ses: om film i danske biografer og dansk tv* (Frands Mortensen), *I lommerne på Europa: internationaliseringen af dansk filmproduktion* (Jesper Andersen), *Filmproduktion i fugleperspektiv: det bevidste valg* (Mogens Svane), *Statistiske oplysninger om danske spillefilm 1972-1996* (Vicki Synnott).

Bruhn Jensen, Klaus (ed.); Agger, Gunhild (ed.); Drotner, Kirsten (ed.): *Dansk mediehistorie: bind 2: 1880-1920, 1920-1960*. (København), Samleren, 1997, 364 p., ISBN 87-568-1337-6. Note: Bidragydere: Anne Jerslev, André Wang Hansen, Casper Tybjerg, Gunhild Agger, Hans Jørn Nielsen, Jørgen Stigel, Klaus Bruhn Jensen, Kirsten Drotner, Karen Klitgaard Povlsen, Martin Zerlang, Per Jauert, Peter Lar-

sen, Stig Hjarvard, Søren Schou, Torben Kragh Grodal og Ulrik Lehrmann.

Dansk mediehistorie 1-3 fortæller historien om mediernes udvikling i Danmark og giver den første samlede vurdering af deres betydning for dansk kultur. De tre bind tager udgangspunkt i massemediernes – presse, tidsskrifter, bøger, film, radio, TV, computermedier – men beskriver også hvordan massemediernes har spillet sammen med både den dagligdags samtale og de etablerede kunstformer. Andet bind dækker perioderne 1880-1920 og 1920-1960.

Bruhn Jensen, Klaus (ed.); Bondebjerg, Ib (ed.): *Dansk mediehistorie: bind 3: 1960-1995*. (København), Samleren, 1997, 349 p., ISBN 87-568-1339-2. Note: Bidragydere: Elo Nielsen, Henrik Søndergaard, Ib Bondebjerg, Jens F. Jensen, Jørgen Stigel, Klaus Bruhn Jensen, Karen Klitgaard Povlsen, Per Jauert, Peter Larsen, Per Reinholdt Nielsen og Stig Hjarvard.

Dansk mediehistorie 1-3 fortæller historien om mediernes udvikling i Danmark og giver den første samlede vurdering af deres betydning for dansk kultur. De tre bind tager udgangspunkt i massemediernes – presse, tidsskrifter, bøger, film, radio, TV, computermedier – men beskriver også hvordan massemediernes har spillet sammen med både den dagligdags samtale og de etablerede kunstformer. Tredje bind dækker perioden 1960-1995.

Flensborg, Ingelise; Holm Sørensen, Birgitte: *Temaer i billedpædagogik*. 2. rev. udg. København, Gad, 1997, 155 p., ISBN 87-12-02809-6.

Præsenterer en række temaer i tilknytning til faget billedkunst. Indeholder følgende afsnit: 1) Børn, unge og billedkultur; 2) Billedkulturel kompetence; 3) Opfattelse og afbildning – perception og repræsentation; 4) Børns billeder og virkelighedsgengivelser; 5) Om fantasi og utopi i billeder; 6) Billedsprog; 7) Oplevelse, analyse og vurdering af elevernes egne billeder; 8) Visuel kommunikation.

Frandsen, Finn; Johansen, Winni; Ellerup Nielsen, Anne: *International markeds kommunikation i en postmoderne verden*. Århus, Systime, 1997, 277 p., ISBN 87-7783-873-4.

Giver en indføring i markeds kommunikation med hovedvægt på ”budskabsudformningen”, dvs. de sproglige og visuelle aspekter af virksomhedernes kommunikation med deres markeder. Med udgangspunkt i den såkaldte IMK-model og parametre som kultur, kontekst og medier gennemgår bogen fire centrale genrer inden for markeds kommunikation, nemlig reklameannoncer, mailings, virksomhedsbrochurer og pressemeddelelser. Der er fokus på generernes kommunikative formål, opbygning og retoriske strategier.

Gall Jørgensen, Keld (ed.): *Anvendt semiotik*. København, Gyldendal, 1997, 417 p., ISBN 87-00-22138-8.

En bred præsentation af hvordan der arbejdes med semiotik inden for naturvidenskab, humanvidenskab og samfundsvidenskab. Indeholder bl.a. følgende artikler: *Chips og tegn: computervidenskab og semiotik* (Peter Bøgh Andersen), *Kognition og semiotik: hypermedie-design som anvendt semiotik* (Michael May), *Teater og semiotik* (Jytte Wiingaard), *Film og semiotik* (Palle Schantz Lauridsen), *Marketing og semiotik*

(Peter Allingham), *Medier, kommunikation og social semiotik* (Klaus Bruhn Jensen).

Harnow, Henrik (ed.): *Grafiana: årbog for Danmarks Grafiske Museum/Dansk Pressemuseum 1997*. Odense, Danmarks Grafiske Museum/Dansk Pressemuseum, 1997, 112 p., ISBN 87-90464-02-8. (Danmarks Grafiske Museum; Dansk Pressemuseum).

Årbogen bringer artikler om den grafiske historie og pressehistorien, samt anmeldelser af ny litteratur på området. Indeholder følgende artikler: *Krise- og katastrofejournalistik: fra Titanic til Estonia* (Erik Lund), *Litografien i Danmark 1811-1843* (Ervin Nielsen), *To menneskealdre i politik og journalistik: Erik Finne-mann Bruun, født 1898, fortæller om sit omskiftelige og til tider dramatiske liv* (Carl Otto Brix), *J.G.A. Eickhoffs Maskinfabrik: en dansk producent af grafiske maskiner* (Henrik Harnow).

Henten, Anders: *100 års telefonlov: universel service i Danmark*. Lyngby, Danmarks Tekniske Universitet, 1997, 70 p., ISBN 87-90288-03-3, (CTI-rapport; 97:3). (Danmarks Tekniske Universitet, Center for TeleInformation/CTI).

I 1897 blev den første danske lov på telefonområdet vedtaget. Rapporten behandler baggrunden for og følgerne af 1897-loven med vægt på udbredelsen af telefonteknologien i det danske samfund. Undersøger bl.a. om den statslige eneret var en effektiv samfundsmæssig organisering til fremme af udbredelsen af telefonien.

Juel, Henrik: *Fjernsynets natur: den TV-formidlede naturoplevelse*. Odense, Menneske og Natur, 1997, 58 p., ISBN 87-90520-15-7, (Arbejdsrapport/Menneske & Natur; 106), ISSN 0907-1385. (Odense Universitet, Humanistisk Forskningscenter, Menneske og Natur).

Analysere hvordan natur optræder i TV-programmer. Undersøger endvidere hvorfor så mange mennesker i det moderne samfund synes at til-

bede og foretrække natur som gennemformidlede oplevelser på TV.

Katz, Per B.; Poulsen, Henrik: *Fokus: en grundbog i film, tv, video*. København, Gyldendal, 1997, 247 p., ISBN 87-00-27964-1, (Gyldendal undervisning).

Behandler i fire selvstændige kapitler de levende billeders æstetik, videoproduktion fra idé til færdig film, filmmediets historie og produktionsforhold, samt TV-mediets historie og produktionsforhold. Bogen er beregnet på undervisningen i de levende billeder i gymnasiet og på HF.

Lyng, Hans A.; Grønlykke, Jacob: *Qaamarngup uummataa – Lysets hjerte: filmliassamut najoqqutassiaq – filmmanuskript*. Nuuk, Atuakiorfik, 1997, 180 p., ISBN 87-558-1371-2.

”Lysets hjerte” er den første store nutidige grønlandske film indspillet på grønlandsk og med Grønland som skueplads. Bogen indeholder filmens manuskript på grønlandsk og dansk, samt forfatternes og instruktørens kommentarer til arbejdsfaserne fra manuskript til færdig film.

Østergaard, Bernt Stubbe (ed.): *The media in Western Europe: the Euro-media handbook*. 2. rev. ed. London, Sage Publications, 1997, 274 p., ISBN 0-7619-5406-6, (Sage communications in society). (Euromedia Research Group).

This book gives a nation-by-nation introduction to historical media developments in Western Europe after 1945 and a thorough presentation of the media landscape in each country. The book is the result of a concerted effort by media researchers to give a coherent presentation of the many-faceted media scene. It is a reference guide to press, broadcasting and the new electronic media in each of the 17 countries, and enables the reader to make cross-national and cross-media comparisons. Each chapter follows common guidelines, developed over se-

veral years of cooperation. Contains among other things the following articles: *Denmark* (Vibeke G. Petersen and Karen Siune), *Finland* (Helena Tapper), *Norway* (Helge Østbye), *Sweden* (Karl Erik Gustafsson and Olof Hultén).

Artiklar

Lerche Nielsen, Jørgen: Medierevolutionen: massekommunikasjon og samfundsliv. In: Hedegaard, Lars; Lerche Nielsen, Jørgen: *Øresundsforbindelsen i perspektiv – regioner og stat. Modspil til det indre marked – regional utvikling og regionalpolitikk i Europa. Medierevolutionen – massekommunikasjon og samfundsliv*, København, Gyldendal, 1997, 136 p., ISBN 87-00-28782-2, (Temaer til tiden; 1), (Gyldendal undervisning), pp. 87-136.

Undersøker samspillet mellom medier og samfund og utviklingen inden for mediene med særlig vekt på TV som det mest magtfulde blandt massemediene. Bogen er beregnet på undervisningen i samfundsfag i gymnasiet og på HF.

Norge

Allern, Sigurd: *Publikum, klagerne og Pressens Faglige Utvalg*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1997, 39 p., (IJ-rapport; 1997, 8). Utført på oppdrag fra Norsk Redaktørforening og Norsk Journalistlag. Forfatteren går gjennom opinionsundersøkelser av tre emner. Det ene emnet er publikums kjennskap til Vær varsom-plakaten og de ulike klageinstansene innen mediebransjen; det andre er klageres erfaring med og syn på Pressens Faglige Utvalg; det tredje er holdningen til publisering av navn i ulike nyhets-situasjoner.

Alme, Bjarte (ed); Sande, Øystein (ed.); Vestad, Jon Peder (ed.): *Mot alle vindar: mediefag i Volda 1971-96*. Volda, Høgskulen i Volda, 1997, 153 p., ISBN 82-7661-070-6.

Ei bok skriven til 25-årsjubileet til utdanninga i journalistikk og mediefag i Volda. Boka er ei blanding av nye faglege arbeid, attersyn og anekdotar frå dei åra som har gått. Inneheld liste over alle studentar og tilsette ved utdanninga gjennom 25 år. Boka har 13 bidrag, seks er registrerte her: *Utdanning mot alle vindar* (Bjarte Alme), *Måne over Rotset: en mediefiksert vandring mellom mening og melankoli* (Kirsti Mathilde Thorheim), *Radiohistorie i Volda* (Eivind Rønnestad, Jon Peder Vestad), *Det norske medielandskapet: 1971 og 1996* (Sigurd Høst), *Korleis er "livet etter medielinja"?: ein nærare studie av dei vi har utdanna, representerte ved tre årskull* (Øystein Sande), *Eit yrke i endring: om offentlig informasjon frå innsida* (Jon Aarekol).

Andersen, Michael Bruun; Maasø, Arnt; Rønning, Helge; e.a.: *Konkurransen om nyhetene - kampen om seerne: en sammenlignende undersøkelse av TV2s og NRKs fjernsynsnyheter uke 10 og 11 1995*. 1996, 58 p. + app., ISBN 82-570-6090-9, (Rapport; 19), ISSN 0802-1872. (Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon).

En oppfølging av rapporten "TV-nyhetene i nyhetsbildet". Rapporten analyserer alle nyhetssendinger i NRK fjernsynet og TV2 i uke 10 og 11 i 1995, ut fra et kvantitativt og kvalitativt perspektiv. Målet er å finne fram til likheter og ulikheter mellom de to kanalenes nyhetsprioriteringer og presentasjonsform.

Brandsås, Frank; Odden, Einar: *Idrettens lakeier: om sportsjournalister, makt og penger*. Oslo, Forum-Aschehoug, 1997, 222 p., ISBN 82-03-29082-5.

Forfatterne drøfter utviklinga innen idrett og sportsjournalistikk, både i Norge og internasjonalt. De ser på økonomiske og andre bindinger mellom på den ene sida idrettsledere og -utøvere, sponsorer og arrangører, på den andre sida mediene, både

gjennom miljøer og enkeltjournalister, og hvordan dette påvirker sportsjournalistikken.

Brurås, Svein: *Journalister til salgs?: en rapport om sponning og tekstreklame i media*. Volda, Høgskulen i Volda/Møreforskning, 1997, 121 p., ISBN 82-7661-075-7, (Arbeidsrapport; 46), ISSN 0805-6609. Rapporten er bestilt av Norsk Presseforbund.

Ei kartlegging og vurdering av sponning og tekstreklame i norske medier i dag. Forfatteren gir eksempler på og systematiserer de ulike formene for sponning og tekstreklame, og han gir innspill til Norsk Presseforbunds vidare arbeid på dette feltet.

Disen, Ole H. P.: *Den store illusjonen: filmbyråenes historie*. (Oslo), Norske Filmbyråers forening 1997, 1997, 282 p., ISBN 82-994346-0-2.

En historisk gjennomgang av film-distribusjon i Norge og filmbyråenes historie fra filmens barndom i 1896 og fram til i dag. Forfatteren skriver om de ulike byråene gjennom hele filmens utvikling, introduksjonen av fjernsyn og video, og ender opp med en tilstandsrapport fra dagens situasjon.

Engebretsen, Martin: *En ny tid for journalistikken: utfordringer og trender i en digital epoke*. Bergen, 1997, 35 p., ISBN 82-578-0372-3, (Arbeidsnotater; 1997, 21). (Høgskolen i Agder; Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren peker på to basale særtrekk ved det nye elektroniske mediet WWW: interaktivitet som kommunikasjonsprinsipp og hypertekst som presentasjonsprinsipp. Deretter drøfter han hvilke konsekvenser dette får for utviklinga av nettbasert journalistikk.

Engebretsen, Martin: *Nett-journalistikk: hvordan ser brukerne på det?* Bergen, 1997, 35 p., ISBN 82-578-0380-4, (Arbeidsnotater; 1997, 27). (Høgskolen i Agder; Universitetet i

Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren gjør greie for en brukerundersøkelse med det målet å avdekke vaner, holdninger og preferanser knytta til folks bruk av nettavis. Han har brukt nettavisa til Stavanger Aftenblad som hovedreferanse.

Erstad, Ola: *Mediebruk og medieundervisning: en evaluering av medieundervisningen i norsk skole: intensjoner, implementering og læring*. 1997, 434 p., ISBN 82-570-6104-2, (Report; 32), ISSN 0808-1872. (Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon). A thesis for the degree of dr. polit..

The author evaluates the basis for, experiences with and research aimed at media education in the Norwegian school system. He focuses on the relationship between the media education organised by the school, and the media culture that the pupils experience in their spare time. He asks what effect the media education in school have on youth's relations to mass media in general, and audio visual media (television, films and video) in particular. The theoretical framework is reception theory, media literacy and uses and gratifications models.

Finslo, Stig (ed.); Korme, Christine (ed.); Njaastad, Olav (ed.): *Kvalitet i journalistikken: er vi gode nok?* Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1997, 125 p., ISBN 82-7147-169-4.

Ei samling av 15 artikler om journalistikk og kvalitet. Ni av disse er registrert: *Det offentlige rom i det norske hus* (Hans Erik Matre), *Vi fortjener bedre* (Yngve Hågensen), *Nyheter og ikke-nyheter* (Leif Frode Onarheim), *Bukken og havresekken* (Per Danielsen), *Du, deg og ditt* (Thomas Hylland Eriksen), *Sand i sementen?: media som byggestein, et spørsmål om kvalitet* (Fakhra Salimi), *Redaktørinstituttet, journalistik-*

kens svanemerke (Stig Finslo), *Budbringerens valg* (Mette Newth), *Ekstiterer journalistikken?* (Olav Njaastad).

Fossum, Grethe G (leiar): *Innstilling frå familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om tilleggs kanal for NRK-Fjernsynet m.v.* Oslo, 1996, 5 p., (Innst. S.; 94 (1995-96)). (Familie-, kultur- og Note: Kommentar til St. meld. nr. 46 for 1994-95.

Komiteen kommenterer stortingsmeldinga om ein ny fjernsynskanal for NRK, og dessutan framlegget om oppretting av eit felles selskap for sendarnett.

Fossum, Grethe G: *Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lokalfjernsyn*. Oslo, 1996, 5 p., (Innst. S.; 95 (1995-96)). (Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen).

Kommentar til St. meld. nr. 13 om avtalen som er forhandla fram av TV2 og lokal-TV-stasjonene.

Gauslaa, Stein; Hauglid, Stein B: *Vi, en bok om ledere*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1997, 106 p., ISBN 82-7147-167-8.

Ei bok om den daglige, redaksjonelle aviskommentaren, lederen. Forfatterne drøfter lederens funksjon og virkemidler, og tar eksempler både fra Norge og utlandet.

Gentikow, Barbara: *Medievold og samfunnsvold*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1997, 40 p., ISBN 82-578-0370-7, (Arbeidsnotater; 1997, 19). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren drøfter mediavold i lys av resepsjonsforskninga. Hun gir et omriss av hva mediavoldsdebatten har tatt opp, og peker blant annet på at fenomenet medievold sjelden er definert og differensiert i debatten.

Gentikow, Barbara: Retorikk og resepsjon: et medievitenskapelig perspektiv. *Rhetorica Scandinavica* (1997)3, ISSN 1397-0534, pp. 26-42.

Forfatteren gjennomgår tradisjonelle kommunikasjonsmodeller innenfor medievitenskapen i forhold til det retoriske kommunikasjonsbegrepet målrettede og dialogiske karakter.

Gjelsten, Gudmund; Simonnes, Asbjørn: *Å vekse opp i eit mediesamfunn: identitet, toleranse og kommunikasjon i oppsedinga*. Oslo, Det Norske Samlaget, 1997, 267 p., ISBN 82-521-4753-4.

Forfatarane drøftar om det er ein konflikt mellom media sin pragmatiske og fragmentariske måte å presentera røyndomen på og pedagogikken si heilskapsorientering, og spør kva pedagogikken kan bidra med i møtet med mediesamfunnet. Dei ser mellom anna på trendar i medieforskninga, medievald og medieundervisning.

Gjelsvik, Anne: *Etiske og estetiske kriterier ved evaluering av film: en undersøkelse av norske filmkritikers mottakelse av spillefilm med voldsinnslag*. Trondheim, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet/NTNU, 1997, 85 p., ISBN 82-7630-020-0, (DFT-studier; 1997, 3), ISSN 0803-3048. (NTNU, Institutt for drama, film og teater).

Forfatteren analyserer hvordan filmkritikere i norske aviser vurderer filmer med voldsinnslag. Hun spør om estetiske og etiske kriterier kan, og blir, satt opp mot hverandre i en filmevaluering, og ser på hvilke kriterier som er overordna i forbindelse med en smaksdom. Hovedvekta av datamaterialet er fra 1990-tallet.

Gramstad, Borghild; Syvertsen, Trine: *Forskning om kringkasting i Norge og Norden*. Volda, Høgskulen i Volda/Møreforskning, 1997, 79 p., ISBN 82-7661-058-7, (Arbeidsrapport; 35), ISSN 0805-6609.

En oversikt over norsk og nordisk forskning om radio og fjernsyn. Rapporten munnar ut i en vurdering av forskningsbehov i kringkastingsforskninga.

Helland, Knut; Hillesund, Terje; Knapskog, Karl; e.a.: *Metodebok for mediefag*. Bergen, Fagbokforlaget, 1997, 288 p., ISBN 82-7674-276-9.

Ei lærebok på innføringsnivå i medievitenskap/mediekunnskap, som vil gi ei innføring i en del av de mest sentrale vitenskapelige metodene som brukes i medievitenskap, både kvalitative og kvantitative. Boka inneholder også eksempler fra forskning.

Høst, Sigurd; Severinsson, Ronny: *Avisstrukturen i Norge og Sverige, 1960 til 1995*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1997, 79 p., (IJ-rapport; 1997, 5). Arbeidsrapport nr. 1 fra prosjektet Norsk-svensk dagspresseutvikling.

En kvantitativ beskrivelse av avisstrukturen i Norge og Sverige, med vekt på utviklinga over tid. Forfatterne gjør også en foreløpig tolking av materialet. Grunnlaget for beskrivelsen er en detaljert registrering av opplysninger for hver avis.

Iversen, Gunnar (ed.); Solum, Ove (ed.): *Nærbilder: artikler om norsk filmhistorie*. Oslo, Universitetsforlaget, 1997, 203 p., ISBN 82-00-22716-2.

Ei samling av 11 artikler med analyser av norske filmer. Boka tar for seg både spillefilm og dokumentarfilm, i et bredt historisk perspektiv: *Den første pionertiden: norsk filmproduksjon 1911-1919* (Gunnar Iversen), *Fante-Anne: "det nasjonale gjennombrudd" i norsk film* (Anne Marit Myrstad), *Tancred Ibsen og Hollywood-paradigmet: noen tendenser i norsk film* (Lars Thomas Braathen, Ove Solum), *Unge viljer: norsk fascisme som den skulle være* (Bjørn Sørenssen), *Oslo - åpen by: Arne Skouens "Gategutter" og neo-realismen* (Gunnar Iversen), *Kontiki og Same Jakki: heftens dokumentarfilm på kino i femtiåra* (Jan Anders Diesen), *Kompaniskap og kjønnskamp: ekteskapskomedier i norsk film 1951-1964* (Leif Ove Lar-

sen), *Identitet og modernitet: modernistiske avvik i etterkrigsfilmen* (Gunnar Iversen, Ove Solum), *Streik: norsk film og radikaliseringen på 70-tallet* (Kathrine Skretting), *Kvinnen finnes ikke - finnes Kvinnefilmen?* (Liv Hausken), *Veiviserne* (Ove Solum).

Maasø, Arnt: *Voldens rolle i filmfortellingen: en analyse av Die Hard 2, Kickboxer IV og Natural Born Killers*. 2. ed. Oslo, Politihøgskolen, 1997, 191 p., ISBN 82-7808-011-9, (PHS Småskrifter; 1997, 1). Delrapport 1 i prosjektet "Volden for øyet - en studie om unge i risikosonen, vold og medier". Prosjektleder er Ragnhild Bjørnebekk, som har skrevet innledning til rapporten.

Forfatteren drøfter hvordan volden er framstilt i filmene Die Hard 2, Kickboxer IV og Natural Born Killers. Han analyserer de tre filmene blant annet ut fra hvem som utfører hva slags vold, hvorfor volden blir utført, hva som kjennetegner volds-ofrene, konsekvenser av volden og sanksjoner og reaksjoner på volden.

Ot. prp nr 30: om lov med tilsyn med erverv i dagspresse og kringkasting. Oslo, 1997, 38 p., (Ot prp; 30 (1996-97)). (Kulturdepartementet). Note: Tilråding fra Kulturdepartementet av 28. februar 1997, godkjent i statsråd samme dag.

Forslag til ny lov om tilsyn med erverv i dagspresse og kringkasting. Formålet med lova er å fremme ytringsfriheten, de reelle ytringsmulighetene og et allsidig medietilbud gjennom en lovgivning som gir mulighet til å gripe inn mot eierkonsentrasjon i massemedier.

Rudberg, Monica: *Kjærlighetsartikler: ungdom, kjønn og kjærlighet i forandring*. Oslo, Tano Aschehoug, 1997, 218 p., ISBN 82-518-3570-4.

Ei samling av åtte artikler som drøfter kjærlighet i og utenfor mediene. Fire av artiklene er medieanalyser av "road movies" (skrevet sammen med Erling Bjurström), sjekkepro-

gram på fjernsyn, "real world"-programmer og Stefan Jarls filmtrilogi. Den siste delen av boka baserer seg på analyser av intervjuer fra et tre-generasjonsprosjekt om kjønn i forandring.

Sanaker, John Kristian: *Når voice-over bestemmer rytmen*. Bergen, 1997, 16 p., ISBN 82-578-0378-2, (Arbeidsnotater; 25, 1997). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren drøfter de forstyrrelser i den narrative rytmen som oppstår i samkjøringa mellom de to plan som opprettes i en film ved bruk av voice-over.

Simensen, Jens O: *Meningsbærer eller meningsløs?: en undersøkelse blant redaktører i norsk dagpresse*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1997, 13 p., (IJ-rapport; 1997, 6). Forfatteren drøfter hvordan norske aviser har endret sin meningsdannende basis fra partiorgan til frittstående publikasjoner, på bakgrunn av en undersøkelse blant redaktører i norske dagsaviser.

St meld nr. 18: kringkasting og dagspresse 1994 m.v. Oslo, 1996, 16 p., (St meld; 18 (1995-96)). (Kulturdepartementet). Note: Tilråding fra Kulturdepartementet av 15. desember 1995, godkjent i statsråd same dagen.

Ei stortingsmelding om kringkasting og dagspresse i 1994, basert på årsmeldingane frå NRK, TV2, P4 Radio hele Norge og Statens medieforvaltning. Meldinga tar òg opp mellom anna utviklinga av digital lydkringkasting og måling og evaluering av allmennkringkasting.

St meld nr 21: om Telenor AS. Oslo, Samferdselsdepartementet, 1996, 74 p., (St meld; 21 (1995-96)). (Samferdselsdepartementet). Note: Tilråding fra Samferdselsdepartementet av 15. desember 1995, godkjent i statsråd samme dag. Telenors virksomhetsplan er vedlegg til meldinga.

Den første meldinga om Telenor AS' virksomhet, etter omdanninga til satsaksjeselskap. Meldinga bygger på Telenors plandokument for 1995, som er vedlegg til meldinga.

St meld nr. 12: Kringkasting og dagspresse 1995 m.v. Oslo, 1997, 16 p., (St meld; 12 (1996-97)). (Kulturdepartementet). Note: Tilråding frå Kulturdepartementet av 29. november 1996, godkjend i statsråd same dagen.

Stortingsmelding om kringkasting og dagspresse i 1995, på grunnlag av årsmeldingane frå NRK, TV2, P4 – Radio Hele Norge og Statens medieforvaltning. Meldinga tar også for seg ymse allmenne kringkastings- og pressespørsmål, mellom anna digital kringkasting, medieetikk og produksjonstilskotet til dagspressa.

St meld nr 18: eierforhold i medie-sektoren. Oslo, 1997, 26 p., (St meld; 18 (1996-97)). (Kulturdepartementet). Note: Tilråding frå Kulturdepartementet av 28. februar 1997, godkjent i statsråd same dag. Vedlegget inneholder notat om lovfesting av prinsippet om redaksjonell uavhengighet, utarbeida av advokatfirmaet Bugge, Arentz-Hansen & Rasmussen.

Meldinga tar opp de av eierskapsutvalgets anbefalinger som gjelder dagspresse og kringkasting, og gjør greie for den eierkonsentrasjonen som har skjedd i Norge siden utvalgets innstilling forelå. Situasjonen i Norden, Europa og andre land blir oppsummert, og det blir vist til forberedelsene til en mulig framtidig harmonisering av regler for eierskap innen EU.

St meld nr 62: kringkasting og dagspresse 1996 m.v. Oslo, 1997, 13 p., (St meld; 62 (1996-97)). (Kulturdepartementet). Note: Tilråding frå Kulturdepartementet av 5. september 1997, godkjend i statsråd same dagen.

Stortingsmelding om kringkasting og dagspresse i 1995, på grunnlag av årsmeldingane frå NRK, TV2, P4

– Radio Hele Norge og Statens medieforvaltning.

Vaage, Odd Frank (ed.): *Norsk mediebarometer 1996.* Oslo/Kongsvinger, Statistisk sentralbyrå, 1997, 76 p., ISBN 82-537-4395-5, (Statistiske analyser; 18), ISSN 0804-3221. Note: Forskningsleder Sigurd Høst ved Institutt for journalistikk har vært med i planlegginga av både undersøkelsen og publikasjonen.

Rapporten legger fram hovedresultata fra en landsomfattende undersøkelse om folks massemediebruk i 1996. Formålet er å gi ei samla framstilling av nordmenns bruk av ulike typer massemedier og tilgangen til slike medier.

Wale, Henny: *Journalisters og redaktørers syn på utbrenthet, redaksjonsmiljø og tiltak: prosjekt "Eldrebølgen".* Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1997, 61 p., (IJ-rapport; 1997, 7).

Forfatteren gjør greie for en spørreundersøkelse gjort blant norske journalister og redaktører i presse og kringkasting. Temaet er utbrenthet og trøtthet blant journalister, og tiltak som kan rette på dette.

Sverige

Alström, Börje: *Ju mer vi är tillsammans.* Demokratiinstitutet, Mitt-högskolan i Sundsvall, 1998, 24 p., (DMI-rapport; 3:1998).

Belyser mediernas verklighetsbeskrivning, vad som styr ämnesvalet, vem som styr den lokala debatten och umgänget mellan politiker och journalister i och utanför tjänsten.

Barn och ungdomar i det nya medielandskapet: statistik och analys. NORDICOM, Göteborgs universitet, 1998, 56 p., (MedieNotiser; 1998, 2), ISSN 1101-4539.

I tre artiklar diskuteras: *Barn och ungdomar i 90-talets föränderliga medievärld* (Ulla Johnsson-Smaragdi), *Barns och ungdomars medie-*

användning 1996 (Cecilia von Feilitzen & Peter Petrov) samt *Småbarnen och medierna* (Leni Filipson).

Bordieu, Pierre: *Om televisionen: följd av journalistikens herravälde.* Stockholm/Stehag, Brutus Östlings Bokförlag Symposion, 1998, 128 p., ISBN 91-7139-366-8, (Moderna franska tänkare; 29). Note: Transl. by Mats Rosengren.

Diskuterar farorna med den tilltagande kommersialiseringen av tv-mediet och journalistiken i allmänhet. Förord av Sven-Eric Liedman.

Brunér, Mai (ed.); Crantz, Eva (ed.); Holmenmark, Agneta (ed.); e.a.: *Svensk Periodicaförteckning 1996-97: tidskrifter, årsböcker, dagstidningar och rapportserier.* Stockholm, Tidningsaktiebolaget Svensk Bokhandel, 1997, 478 p., ISSN 1104-1102. (Kungl. biblioteket).

Förteckningen omfattar alla viktigare tidskrifter, årsböcker och dagstidningar som utkommer fortlöpande, nu även nätpublicerade tidskrifter och årsböcker. Materialet är strukturerat i en alfabetisk huvudavdelning och en systematisk.

Byrman, Gunilla: *Tidningsnotisen i förändring 1746-1997.* Institutionen för nordiska språk, Lunds universitet, 1998, 137 p., (Svensk sakprosa; 15).

Behandlar svenska dagstidningsnotiser och redovisar hur notiserna ämnesorientering, innehåll och språkmönster har utvecklats under perioden 1746-1997.

Carlsson, Ulla (ed.); Harrie, Eva (ed.): *Media trends 1997 in Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden: descriptive analyses and statistics.* NORDICOM, Göteborgs universitet, 1997, 288 p., (Nordic Media Trends; 3), ISSN 1401-0410.

Presents national survey articles and Nordic media statistics on media ownership, newspapers, periodicals & magazines, books, radio, television, video, cinema films, phono-

gram, new technology and demographic & economic data.

Carlsson, Ulla (ed.); Bucht, Catharina (ed.): *MedieSverige 1997: statistik och analys*. NORDICOM, Göteborgs universitet, 1997, 453 p., (NORDICOM-Sverige; 11), ISSN 0349-1242.

I skriftens Del I presenteras temartiklar om den nya medieteknologin och dess effekter för det rådande medielandskapet, som behandlas i Del II (beskrivningsdelen) medium för medium. Varje avsnitt innehåller utförliga tabellsammanställningar och statistisk analys.

Carlsson, Ulla (ed.); Feilitzen, Cecilia von (ed.): *Children and media violence: Yearbook from the UNESCO International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen 1998*. NORDICOM, Göteborg University, 1998, 367 p., ISBN 91-630-6358-1.

The Yearbook is in two parts, a thematic, discursive section followed by a documentary, descriptive section. The thematic part focus on research concerning the influences of children's exposure to violence on television. Articles discuss findings on children and televised violence resulting from research undertaken in different parts of the world. The documentary section presents statistics on children and the media, international declarations and resolutions, information about non-governmental organizations, and a selected bibliography.

Gustafsson, Karl Erik (ed); Rydén, Per (ed.): *Perspektiv på Post- och Inrikes Tidningar*. NORDICOM, Göteborgs universitet, 1998, 119 p., (SYLWAN; 1), ISSN 1403-3585.

I tio kapitel granskas Sveriges äldsta tidning, Post- och Inrikes Tidningar, ur olika perspektiv.

Internet – jorden runt. Stockholm, Sveriges Tekniska Attachéer, 1997, 158 p., (Utlandsrapport STATT; 9701).

Sveriges Tekniska Attachéers kontor runt om i världen har studerat Internet och dess utveckling i USA, Kanada, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Italien och Japan samt delar av övriga Asien. Fokuserar på länderspecifika inriktningar, men med huvudfokus på infrastrukturella satsningar.

IT-kommissionens hearing om den nya medie- och programvaruindustrin: Andrakammarsalen, Riksdagen, 1997-06-16. Stockholm, Fritzes, 1997, 111 p., ISBN 91-38-20693-5, (SOU; 1997:124), (IT-kommissionens rapport; 7/97), ISSN 0375-250X. Note: Delbetänkande av IT-kommissionen.

Redogör för IT-kommissionens hearing om utvecklingen inom den nya medie- och programvaruindustrin. Frågor som belyses är branschens utveckling, kompetensförsörjning, företagsutveckling samt den internationella marknadsutvecklingen för svenska företag.

Johansson, Eva; Rabe, Annina: *"Ingen längtar efter media": Intervjuer med personer verksamma inom massmedierna*. Stockholm, Kulturdepartementet, 1998, 235 p.

Rapporten bygger på intervjuer med personer verksamma inom massmedierna och bl a berörs frågor om synen på journalistrollen, marknadens inflytande, mångfald respektive likriktning, populärkulturens roll och den framtida mediautvecklingen.

Lindskog, Thorbjörn (ed.): *Internet som den förlängda tidningen*. Stockholm, Tidningsutgivarna, 1998, 103 p., ISBN 91-971086-4-2.

Innehåller tolv artiklar i vilka diskuteras frågor som är aktuella inom tidningshusen, med fokus på relationen mellan tidningen och Internet.

Lunell-Fallenius, Peder: *Radiohuset: ett bygge med förhinder*. Stockholm, Stiftelsen Etermedierna i Sverige, 1998, 164 p., ISBN 91-1-972471-3,

(Etermedierna i Sverige; 7), ISSN 1400-7274.

Boken handlar om radiohuset i Stockholm och dess tillkomsthistoria. Två övergripande frågor diskuteras: Varför det dröjde så länge innan det byggs ett radiohus i Stockholm och varför det ser ut som det gör.

Nilsson, Marie; Sprechmann, Laura: *Den nordiska reklammarknaden: september 1997*. Institutet för reklam- och mediestatistik, Göteborg, 1997, 54 p.

Jämförande statistik över reklaminvesteringar i Norden; i dagspress, tidskrifter, tv, radio, bio, utomhusreklam för både de enskilda länderna och för Norden totalt. Inleder med en diskussion kring förutsättningar, jämförbarhet, mätmetoder och källor.

Nilsson, Marie; Sprechmann, Laura: *Internationella reklammarknader: oktober 1997*. Institutet för reklam- och mediestatistik, Göteborg, 1997, 98 p.

Jämförande statistik över reklaminvesteringar i Europa, EU samt Europa, Japan och USA. Redovisar investeringarna för dagspress, tidskrifter, tv, radio, utomhusreklam såväl i de enskilda länderna som totalt.

Nordicom-Sveriges Mediebarometer 1997. Göteborg, Göteborgs universitet, 1998, 95 p., (MedieNotiser; 1998, 1), ISSN 1101-4539.

Räckviddsundersökning som belyser hur stor andel av svenska folket, i åldern 9-79 år, som en genomsnittlig dag tagit del av ett antal enskilda medier: radio, tv, text-tv, video, bio, ljudkassett, grammofon/CD, morgon-/kvällstidning, vecko-/månadstidning, tidskrift, bok, direktreklam och medieteknologi.

Nordström, Gert Z: *Analys och skapande: tre bidrag till mediepedagogigens utveckling*. Högskolan för lärarutbildning och kommunikation/

HLK, Högskolan i Jönköping, 1998, 28 p., (Utkik; 1998:1), ISSN 1401-2081.

Rapporten, som bygger på tre tidigare publicerade artiklar: Att våga se i andra tanke-system och lyfta fram dem i ljuset, TV som tidsbild – med tv-skärmen som fotografiskt minne och Skillnaden mellan relation och retorik, betonar den mediepedagogik som är under utveckling inom skola och utbildning.

Rönnerberg, Margareta: *Moralbilder: om medieetik, våld och debatt*. Uppsala, Filmförlaget, 1998, 282 p., ISBN 91-971157-4-6.

Fokuserar moralen i såväl medie-innehållet som i debatten om media.

Soila, Tytti; Söderbergh Widding, Astrid; Iversen, Gunnar: *Nordic national cinemas*. London, Routledge, 1998, 262 p., ISBN 0-415-08195-5.

Explores the film histories and cultures of Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden and examines each country's film production, social and political context and domestic audience.

Statistik från Radio- och TV-verket: 1997. Stockholm, Radio- och TV-verket, 1997, 42 p.

Innehåller statistik baserad på de uppgifter om lokalradio, närradio, kabelsändarföretag, lokala kabelsändarföretag och satellitsändningar som fanns samlade i verkets administrativa register i oktober 1997.

Utvecklingen i informationssamhället. Stockholm, Kommunikationsdepartementet, 1997, 76 p., (Skr; 1997/98:19).

Den allmänna utvecklingen på IT-området beskrivs, regeringens bedömningar av centrala frågor för ökad tillväxt och sysselsättning i informationssamhället redovisas, liksom genomförda, pågående och kommande åtgärder inom handlingsprogrammet för att bredda och utveckla användningen av informationsteknik.

Artiklar

Burnett, Robert: Media and information technology: the blindspot of media and communication research? *Nordicom Review (1997)2*, ISSN 0349-6244, pp. 83-88, 105 p.

Taking Harold Adams Innis and Marshall McLuhan as a starting point the author discusses some issues on media and information technology of importance to media and communication research.

Brune, Ylva: Journalistikens andra: invandrare och flyktingar i nyheterna. *Nordicom-Information (1997) 4*, ISSN 0349-5949, pp. 33-47.

Utifrån nyhetstexter om invandrare och flyktingfrågor från våren 1993 diskuteras om frågor kring västvärldens representationer av de Andra – koloniserade, förtryckta eller fiender, i Tredje världen – går att tillämpa på denna journalistik.

Ekecrantz, Jan: Collective textual action: discourse, representation, dramaturgy and public interaction in the media sphere. *Nordicom Review (1997)2*, ISSN 0349-6244, pp. 21-40, 105 p.

Discusses three doctoral dissertations from three Nordic countries within the field of journalism, media and communication. The author focuses the larger field of media and communication studies, their cross-disciplinary strategies, dynamic contextualism, action orientations, micro-macro links, and other synthesising efforts.

Fock, Eva: Music – intercultural communication?: micro musics, world music and the multicultural discourse. *Nordicom-Information (1997) 4*, ISSN 0349-5949, pp. 55-65.

Discusses the significance of music in the creation of images of 'the others' and its importance to communicate cross-culturally.

Forsman, Michael; Bolin, Göran: Ett kritiskt tillstånd: det svenska film-

vetandets framväxt och formationer. *Filmhäftet 25(1997)3-4*, ISSN 0345-3057, pp. 193-206.

Mot bakgrund av metateoretiska resonemang om filmkritik och kunskapsproduktion, presenteras en skiss över mönster i det svenska filmvetandets framväxt och formation som akademisk disciplin.

Geber, Nils-Hugo: Censur och makt: om förklädandens strategier och de dåliga budskapen. *Filmhäftet 25 (1997)3-4*, ISSN 0345-3057, pp. 135-151.

En diskussion kring censurens karaktär av blockering och borträngning av dåliga budskap.

Gerlander, Maija; Takala, Eeva: Relating electronically: interpersonality in the net. *Nordicom Review (1997)2*, ISSN 0349-6244, pp. 77-81, 105 p.

Discusses communication in the Net from the perspective of interpersonal communication.

Gripsrud, Jostein: Rhetoric, knowledge, mediation: a project on theories of knowledge and media. *Nordicom Review (1997)2*, ISSN 0349-6244, pp. 89-95, 105 p.

Describes the cross- and multi-disciplinary project Rhetoric, Knowledge, Mediation which will focus on a) The interrelatedness of language and knowledge, b) Mass media as mediators of knowledge and culture, and c) Rhetorical theory and its current status.

Hellsten, Iina; Renvall, Mika: Inside or outside of politics?: metaphor and paradox in journalism. *Nordicom Review (1997)2*, ISSN 0349-6244, pp. 41-47, 105 p.

Using the concept of double bind the authors describes theoretically how a conventional metaphor may function in the actual communication situation.

Jensen, Iben: Intercultural communication: constructions of cultural identity between young people. *Nor-*

dicom-Information (1997)4, ISSN 0349-5949, pp. 11-18. Note: This article is a revised version of a paper given to the "20th General Assembly & Scientific Conference of the International Association for Mass Communication Research" in Sydney, August 1996.

Presents a redefinition of intercultural communication. The discussion is based upon an empirical study of communication process between young people in a primary school, who live in the same multicultural community, but identify themselves as belonging to different cultures.

Lindblad, Inga-Britt: Swedish information about HIV and AIDS: a text analysis and reception study. *Nordicom Review* (1997)2, ISSN 0349-6244, pp. 49-61, 105 p.

The study reported here analyzes information and communication problems relating to some of HIV and AIDS information Swedish authorities have directed to young people.

Løngreen, Hanne: Hvor sidder stregkoden på en flygtning?: om faglig formidling af interkulturelle problemstillinger. *Nordicom-Information* (1997)4, ISSN 0349-5949, pp. 1-9.

Diskuterar frågeställningar som uppstår när man skall ge en yrkesmässig förmedling av interkulturella metoder och teorier i en undervisnings- och handledningssituation.

Nordenstreng, Kaarle: The citizen moves from the audience to the arena. *Nordicom Review* (1997)2, ISSN 0349-6244, pp. 13-20, 105 p.

Reflections on current thinking about freedom of speech in Finland,

with focus on a discussion that the media field is surrounded by a tendency in support of a citizen-centered notion of freedom of speech and freedom of the press.

Pietikäinen, Sari; Luostarinen, Heikki: Minorities in Finnish publicity. *Nordicom-Information* (1997)4, ISSN 0349-5949, pp. 19-31. Note: Translated by Markku Mustaranta.

Discusses minorities in Finnish publicity with focus on the working methods of the media, their news criteria, work culture and professional ethics: on one hand their consequences to the minorities, on the other, the demands they make on the journalist's work.

Qvist, Per Olov: Jakten efter den försvunna svenskheten: en sällsam resa genom tiden. *Filmhäftet* 25 (1997)3-4, ISSN 0345-3057, pp. 75-90.

Diskuterar frågor kring svensk films eventuella särart, nationell stil, svensk film som tidsdokument och relation till äldre svensk filmtradition.

Rasmussen, Terje: Social interaction and the new media: the construction of communicative contexts. *Nordicom Review* (1997)2, ISSN 0349-6244, pp. 63-76, 105 p.

Compares different media with emphasis on the ways they assist in the construction of contexts of interaction. It investigates the relationships between media technologies, social interaction and forms of social context.

Rosengren, Karl Erik: Different sides of the same coin: Access and gatekeeping. *Nordicom Review* (1997)2, ISSN 0349-6244, pp. 3-12, 105 p.

A comparison between theories of access and theories of gatekeeping in terms of formal models.

Rosengren, Karl Erik: The climate of literature: A sea change? *POETICS* 25(1998), ISSN 0304-422X, pp. 311-326.

Discusses the hypothesis that during the last few decades basic characteristics of the literary systems have come under increasingly strong influence from the economic sector of society.

Tufte, Birgitte: Girls' and boys' every day life and media culture: between a global and locale perspective. *Nordicom Review* (1997)2, ISSN 0349-6244, pp. 97-98, 105 p.

A presentation of a Danish research project focusing on the role of media culture in 8-15 years old children's everyday life, in leisure time life as in school life.

Tveiten, Oddgeir; Førland, Jon Martin: Nyhetsmediene og den norske flyktningepolitikken på 1990-tallet: en studie i meningsdannelse. *Nordicom-Information* (1997)4, ISSN 0349-5949, pp. 49-53.

En rapportering från ett forskningsprojekt om förhållandet mellan medier och meningsskapande i samband med flykting- och invandringsdebatten i Norge.